

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Benlik Saygısı ile Narsist Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Batıkan KARAVELİOĞLU¹, Mihri Barış KARAVELİOĞLU², Adnan ERSOY³

¹Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. <https://orcid.org/0000-0002-6218-1850>

²Dumlupınar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi. <https://orcid.org/0000-0003-3536-2485>

³Dumlupınar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi. <https://orcid.org/0000-0002-7018-9318>

To cite this article/ Atıf için:

Karavelioğlu, B., Karavelioğlu M. B., ve Ersoy, A. (2024). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin benlik saygısı ile narsist kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2), 93-112.

Özet

Yapılan bu araştırma spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin benlik saygısı ve narsistlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla dizayn edilmiştir. Bu çalışma doğrultusunda Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören 60 erkek ve 46 kız öğrenci çalışmaya gönüllü olarak katılmıştır. Bu araştırmada tarama yöntemi uygulanmıştır ve araştırma grubuna anket uygulanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanmış kişisel bilgi formuna ek olarak katılımcıların benlik saygısını belirlemek için Rosenberg (1965) tarafından geliştirilen 10 maddelik benlik saygısı alt kategorisi ölçeği kullanılmıştır. Grubun narsistlik özelliklerini belirlemek için ise Ames, Rose ve Anderson (2006) tarafından geliştirilen Narsistik Kişilik Envanteri kullanılmıştır. Toplanan veriler dijital ortama aktarılıp SPSS 20.0 paket programı ile istatistiksel analizi yapılmıştır. Ölçeklerin normallik dağılımını ölçmek için normallik testi, ölçekler arası değerlendirme için ise korelasyon testi uygulanmıştır. Cinsiyetin farklılık oluşturup oluşturmadığını belirlemek için t-testi ve diğer değişkenler için OneWay Anova testi kullanılmıştır. T-testi sonucunda kadın katılımcıların benlik saygısının erkek katılımcılara göre daha fazla olduğu narsistlik düzeylerinde ise erkek katılımcılar kız katılımcılara göre daha fazla narsistlik seviyesi olduğu belirlenmiştir. Yapılan ANOVA testinde yaşı grubun en genç katılımcıları olan 18-20 yaş grubunun benlik saygısının diğer yaş gruplarına göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Narsizm düzeyinde ise 24-26 yaş grubunun diğer yaş gruplarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Korelasyon testi sonucu ölçekler incelendiğinde ise pozitif anlamlı sonuçlar bulgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Benlik, Narsizm, Spor

Examination of the Relationship between Self-Esteem and Narcissistic Personality Traits of Faculty of Sports Sciences Students

Abstract

This research was designed to examine the relationship between self-esteem and narcissism levels of sports sciences faculty students. In line with this study, 60 male and 46 female students studying at Kütahya Dumlupınar University Faculty of Sports Sciences participated in the study voluntarily. In this research, scanning method was applied and a survey was applied to the research group. In addition to the personal information form prepared by the researcher as a data collection tool in the study, the 10-item self-esteem subcategory scale developed by Rosenberg (1965) was used to determine the self-esteem of the participants. To determine the narcissistic characteristics of the group, the Narcissistic Personality Inventory developed by Ames, Rose and Anderson (2006) was used. The collected data were transferred to digital media and statistically analyzed using the SPSS 20.0 package program. Normality test was applied to measure the normality distribution of the scales, and correlation test was applied for inter-scale evaluation. T-test was used to determine whether gender made a difference and OneWay Anova test was used for other variables. As a result of the t-test, it was determined that the self-esteem of female participants was higher than that of male participants, and male participants had higher levels of narcissism than female participants. In the ANOVA test, it was determined that the self-esteem of the 18-20 age group, the youngest participants of the age group, was higher than other age groups. It was determined that the level of narcissism in the 24-26 age group was higher than other age groups. When the scales were examined as a result of the correlation test, positive significant results were found.

Keywords: Personality, Narcissism, Sport

GİRİŞ

Bireyin kişisel algıları, duygusal deneyimleri ve tutumlarına dayanan, kendi varoluşuyla ilgili düşüncelerini ifade eden kavram benlik bilincidir (Kariman, 2005; Karadağ ve ark., 2008). Diğer bir ifadeyle, benlik kavramı, insanın kendi kimliğini algılama ve anlama şeklidir. Kendi değerini ve nasıl görüldüğünü belirlemektedir. Benlik, yaşam boyunca oluşan ve bireyin kendini tanımasıyla gelişen bir kavramdır. Bireyin kendini gerçekleştirme isteği, deneyimlerin benlik içinde sembolik bir şekilde temsil edilmesiyle ortaya çıkar (Altunay ve Öz, 2006).

Benlik kavramı, bireyin kendi hakkındaki değerlendirmelerin tamamını içeren bir kavramdır (Kulaksızoğlu, 2000). Super'e (1963) göre benlik, bireyin kendisiyle ilgili algılarının bir düzenlenmesini ifade eder. Super (1963), benlik kavramı, bireyin kendisiyle ilgili oluşturduğu bir resmi ifade etmektedir. Bu resim, bireyin kendi algılarının yanı sıra, başkalarının birey hakkındaki algılarını da içerir. Yani, benlik kavramı, hem içsel algılar hem de dışsal algılar temelinde şekillenir (akt: Dilmaç ve Ekşi, 2008).

Benlik saygısı, kişinin genel olarak kendini gururlu, değerli, gayretli, etkin ve başarılı hissetmesi durumudur. Bu, bireyin kendini değerlendirme ve yargılama süreci sonucunda ortaya çıkan karmaşık bir histir. Kendini kabullenme ve değerlendirme sürecinde birey, kendi benliğini beğenme durumuna ulaşır. Bu beğeni, kişinin kendini değerli, kabul edilmiş ve sevilebilir hissetmesine katkıda bulunur. Benlik saygısı, bireyin sağlıklı bir benlik duygusu geliştirmesi ve olumlu bir kimlik oluşturması açısından önemlidir (Jersild, 1963; Kohut, 1971; Yörükoğlu, 1985).

Rosenberg'e (1965) göre ise benlik saygısı, bireyin kendiyle ilişkili tutumlarının bir yansımasıdır. Kendiyle ilgili memnuniyet, onur, değer verme ve saygı gibi duyguları içerir. Bireyin kendini değerlendirmesi sonucunda ortaya çıkan benlik saygısı, kendi değerliliğini, önemini ve saygınlığını yansıtan bir değerlendirme olarak tanımlanabilir.

Benlik saygısı, bireyin çocukluk döneminden itibaren diğer insanlarla etkileşimleri sonucu şekillenir. Diğer insanların bireye yönelik olumlu değerlendirmeleri, geri bildirimleri, koşulsuz kabulleri ve empatik yaklaşımları, bireyin benlik yapısının olumlu ve güçlü bir şekilde gelişmesinde önemli bir rol oynar (Rogers, 1980; Rosenberg, 1990).

Narsisizm, Ellis (1898) tarafından özellikle kadınlarda gözlemlenen ve cinsel duyguların kendi kendine hayranlık şeklinde yönlendirilmesini içeren bir durum olarak tanımlanmış ve psikolojide ilk kez kullanılmıştır (aktaran Atay, 2009).

Kendilik psikolojisi kuramının temsilcisi Kohut, narsizmi büyükenmeci benlik olarak tanımlamış ve normal narsizm ile patolojik narsizm arasında bir süreklilik olduğunu vurgulayarak, narsizmin bir kişilik bozukluğu olduğunu belirtmiştir (Kohut, 1968).

Freud, narsisizm kavramını farklı şekillerde kullanmıştır. Bir yandan narsizmi normal bir gelişim aşaması olarak tanımlarken, diğer yandan benlik saygısının normal bir yönü olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca, kişiler arası ilişkilerde özellikle eş seçiminde bireyin kendine benzer özellikleri tercih etmesini ve kişilerarası ilişkilerden yoksun olma durumunu da narsisizm kavramıyla ilişkilendirmiştir. Freud'un narsisizm üzerine farklı perspektifleri bulunmaktadır ve bu kavramı çeşitli bağlamlarda kullanmıştır (Levy ve diğerleri, 2011).

Atay (2009) tarafından ifade edilen görüşe göre, narsisizm, büyüklenmeci bir benlik imajıyla özgünlüğünü gizlemeye çalışma eğilimidir. Ayrıca narsisizm, otorite, talep etme hakkı, üstünlük, gösterişçilik, kendini beğenme, öz-yeterlilik ve sömürme gibi yedi farklı boyuttan oluşmaktadır. Maatta ve arkadaşları (2012), narsisizmi kendini sevme, egoistlik, kendine hayranlık, benmerkezcilik ve gerçeklikten uzak yanılsamaların birleşimi olarak tanımlamıştır. Narsistik kişilik özelliği ise genellikle bireyin fiziksel ve psikolojik özelliklerine abartılı bir şekilde hayranlık duyması olarak ifade edilmektedir.

Bireyin kendini eksiksiz bir şekilde algılaması ve bu kusursuzluğunu çevresine sunma motivasyonu, genellikle kişinin öz saygısı ve narsisizm gibi iki farklı kişilik özelliğinden kaynaklanmaktadır. Narsisizm, bireyin kendisinin büyüleyici olduğuna inanması, çevresinde hayranlık uyandırma arzusu ve abartılı bir kişisel önem duygusu olarak yaygın bir şekilde tanımlanmaktadır (Mehdizadeh, 2010).

Özellikle narsist kişilik özelliğine sahip bireyler, büyük ölçüde abartılı fakat gerçekçilikten uzak bir benlik imajı taşırlar. Kişilik psikolojisi alanındaki çoğu teorik modele göre, narsistik bireyler, kendi fiziksel çekiciliklerinin olumlu yansımalarını doğrulamak amacıyla kişiler arası ilişkileri kullanma eğilimindedirler (Gosling ve ark., 2008).

Narsistik kişiler sadece kendi yeteneklerine güvenmekle kalmaz, aynı zamanda kendilerine aşırı derecede güvenirlere (Twenge ve Campbell, 2010). narsistik özelliklerin oluşumunda birçok değişken etkili olmaktadır. Genel olarak, çocukluk deneyimlerinin narsistik özellikler üzerinde önemli bir etkisi vardır. Narsistik bireyler, dikkat çekmeyi seven, kalabalık ortamlarda bulunmaktan hoşlanan, kendilerine aşık olarak nitelendirilen ve empati yeteneği zayıf olan kişiler olarak tanımlanmaktadır (Kiraz, 2011).

Literatür incelendiğinde benlik saygısı ve narsizm başlıklarının çeşitli meslek gruplarında ve farklı değişkenler ile araştırıldığı görülmektedir ancak bu iki kavramın aynı anda spor bilimleri fakültesi öğrencilerine uygulandığı çalışmaya rastlanılmamıştır. Böylelikle bu çalışmanın sonucunun üniversite bölümlerince kıyaslanabileceği, bireylerin eğitim gördükleri bölümlerin benlik saygılarına ve narsistik özelliklerine etkisinin aydınlatılmasına yardımcı olacağı, buna ek olarak bireylerin kendi içinde benlik saygıları ile narsistik özelliklerinin bağlantısının belirlenebilmesinin de farklı çalışmalara kaynak olacağı düşünülmektedir. Yapılan bu çalışma çeşitli kriterler ile ilişkilendirilerek alınarak spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin benlik saygısı ve narsistik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesini amaçlamaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin benlik saygısı ve narsisizm düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek için ilişki tarama modeli kullanılmıştır. İlişki tarama modeli, iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkinin varlığını ve derecesini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir (Karasar, 2015). Nedensel karşılaştırma araştırma modeli, araştırma kapsamındaki katılımcıları veya koşulları müdahale etmeden, katılımcıların farklılıklarının nedenlerini veya sonuçlarını incelemeyi hedefler. Bu modelde, araştırmacılar değişkenler arasındaki nedensel ilişkileri anlamak için mevcut

durumu gözlemlemekte ve analiz etmektedirler. Bu şekilde, belirli bir değişkenin diğer değişken üzerindeki etkisini veya ilişkisini değerlendirebilirler (Büyüköztürk vd., 2012).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu spor bilimleri fakültelerinin farklı bölümlerinde öğrenim gören 106 öğrenciden oluşmuştur. Çalışmaya 46 kadın ve 60 erkek olmak üzere toplam 106 öğrenci katılmıştır. 106 katılımcıdan toplanan verilerle analiz gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılan veri toplama araçları uygulaması spor bilimleri fakültesi eğitim gören öğrencilerin gönüllü katılımıyla Google Form üzerinden gerçekleştirilmiştir. Google Form üzerinden yönlendirilme yapılmadan açıklayıcı tüm bilgiler verilmiştir. Katılımcıların yanıtları tablo halinde listelenmiştir.

Kişisel Bilgi Formu

Katılımcılara, cinsiyet, yaş, eğitim gördükleri bölüm ve gelir düzeyleri soruları yöneltilerek kişisel bilgi formu oluşturulmuştur.

Benlik Saygısı Ölçeği (Kısa Form)

Araştırmada, öğrencilerin benlik saygısı düzeylerini belirlemek için Rosenberg (1965) tarafından geliştirilen 10 maddelik benlik saygısı alt kategorisi ölçeği kullanılmıştır.

Narsist Kişilik Envanteri

Ames, Rose ve Anderson (2006) tarafından geliştirilen Narsistik Kişilik Envanteri kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmada 4 ayrı değişken kullanılmıştır. Değişkenler anova analizi ile çözümlenmiştir. Benlik saygısı ve narsisizmin arasındaki ilişkiyi incelemek için ise korelasyon analizi yapılmıştır. Bu çalışmaya 106 öğrenci katılmıştır. Veriler SPSS 20.0 (Statistical Package for the Social Sciences) paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Veriler Kolmogorov-Smirnov normallik testi uygulanmış olup elde edilen çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) değerleri, Levene (varyanslar eşitliği) değerleri sonucunda parametrik testlerden bağımsız örneklem (T-Testi) ve tek yönlü varyans (OneWay Anova) testleri uygulanmıştır. Bulgular $p<0,05$ anlamlılık değerine göre değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Cinsiyet değişkenine göre benlik saygısı t-testi sonuçları

	Değişken	N	Ort.	Ss.	t	p
Benlik Saygısı	Erkek	60	22.6500	2.44135	2.254	.026
	Kadın	46	21.4565	3.00892		

Tablo 1 incelendiğinde benlik saygısı ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. ($t(104) = 2.254, p=0.026$). Benlik saygısı ölçeğinde ters yönlü bir orantı vardır dolayısıyla yüksek puan alan grubun benlik saygısı daha düşüktür. Böylelikle

ortalama değerlere bakıldığında kadın katılımcıların benlik saygısı puanlarının erkek katılımcılara göre daha yüksek olduğu bulgulanmıştır.

Tablo 2. Yaş değişkenine göre benlik saygısı OneWay Anova sonuçları

	Değişken	N	Ort.	Ss.	F	p
Benlik Saygısı	18-20	22	21.4091	3.31891	1.985	.121
	21-23	27	21.5556	2.75029		
	24-26	22	22.2727	2.74611		
	27 ve üzeri	35	22.9429	2.20884		

Tablo 2 incelendiğinde benlik saygısı ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır $F(3, 105) = 1.985, p > 0.05$. Ortalama değerlere bakıldığında 18-20 yaş aralığında olan katılımcıların benlik saygısı puanlarının diğer katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Bölüm değişkenine göre benlik saygısı OneWay Anova sonuçları

	Değişken	N	Ort.	Ss.	F	p
Benlik Saygısı	Öğretmenlik	37	22.9730	2.43227	2.955	.057
	Antrenörlük	28	21.4286	2.96184		
	Rekreasyon	41	21.8537	2.75283		

Tablo 3 incelendiğinde benlik saygısı ile bölüm değişkeni arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. $F(2, 103) = 2.955, p > 0.05$. Ortalama değerlere bakıldığında antrenörlük bölümü öğrencilerinin benlik saygısı puanlarının diğer bölüm öğrencilerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Gelir düzeyi değişkenine göre benlik saygısı OneWay Anova sonuçları

	Değişken	N	Ort.	Ss.	F	p
Benlik Saygısı	0-5000	3	22.3333	4.50925	1.704	.171
	5001-8500	18	22.1111	2.90818		
	8500-12000	22	21.0000	3.51866		
	12001 ve üzeri	63	22.5238	2.24942		

Tablo 4 incelendiğinde benlik saygısı ile gelir düzeyi arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. $F(3, 102) = 1.704, p > 0.05$. Ortalama değerlere bakıldığında 8500-12000 arasında gelir düzeyi olan katılımcıların benlik saygısı düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Cinsiyet değişkenine göre narsizm düzeyi t-test sonuçları

	Değişken	N	Ort.	Ss.	t	p
Otorite	Erkek	60	2.8333	.55744	-.347	.729
	Kadın	46	2.8696	.49927	-.352	.726
Teşhircilik	Erkek	60	4.0000	.63779	.685	.495
	Kadın	46	3.9130	.66084	.682	.497
Sömürücülük	Erkek	60	4.8167	.79173	1.110	.269
	Kadın	46	4.6522	.70608	1.127	.262
Hak İddia Etme	Erkek	60	3.7000	.59089	1.110	.269
	Kadın	46	3.5652	.65497	1.095	.276
Kendine Yeterlilik	Erkek	60	4.7333	.84104	-1.401	.164
	Kadın	46	4.9783	.95427	-1.378	.172
Üstünlük	Erkek	60	4.4167	1.06232	1.097	.275
	Kadın	46	4.1957	.98024	1.109	.270
Toplam	Erkek	60	24.5000	1.72224	.974	.332
	Kadın	46	24.1739	1.69055	.976	.331

Cinsiyet değişkenine göre narsizm düzeyleri incelendiğinde hiçbir alt boyut ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Otorite: $T(104) = -0.347$, $p = 0.729$. Teşhircilik: $T(104) = 0.685$, $p = 0.495$. Sömürücülük: $T(104) = 1.110$, $p = 0.269$. Hak İddia Etme: $T(104) = 1.110$, $p = 0.269$. Kendine Yeterlilik: $T(104) = -1.401$, $p = 0.164$. Üstünlük: $T(104) = 1.097$, $p = 0.275$. Toplam: $T(104) = 0.974$, $p = 0.332$. Narsistlik düzeyi alt boyutları incelendiğinde ise otorite ve kendine yeterlilik alt boyutunda kadınların lehine, teşhircilik, sömürücülük, hak iddia etme ve üstünlük alt boyutlarında erkekler lehine fark olduğu görülmektedir. Ayrıca toplam narsistlik düzeyi puanında da erkeklerin lehine fark ortaya çıktığı bulgulanmıştır.

Tablo 6. Bölüm değişkenine göre narsizm düzeyi OneWay Anova sonuçları

	Değişken	N	Ort.	Ss.	F	p
Otorite	Öğretmenlik	37	2.9189	.43323	.496	.611
	Antrenörlük	28	2.8214	.66964		
	Rekreasyon	41	2.8049	.51086		
Teşhircilik	Öğretmenlik	37	3.9459	.57474	.118	.889
	Antrenörlük	28	3.9286	.71640		
	Rekreasyon	41	4.0000	.67082		
Sömürücülük	Öğretmenlik	37	4.7297	.69317	.198	.821
	Antrenörlük	28	4.8214	.77237		
	Rekreasyon	41	4.7073	.81375		
Hak İddia Etme	Öğretmenlik	37	3.8649	.41914	4.120	.019
	Antrenörlük	28	3.4643	.69293		
	Rekreasyon	41	3.5610	.67264		
Kendine Yeterlilik	Öğretmenlik	37	4.8108	.84452	3.147	.047
	Antrenörlük	28	4.5357	.99934		
	Rekreasyon	41	5.0732	.81824		
Üstünlük	Öğretmenlik	37	4.1892	1.04981	.460	.632
	Antrenörlük	28	4.3929	1.10014		
	Rekreasyon	41	4.3902	.97155		
Toplam	Öğretmenlik	37	24.4595	1.69303	1.034	.359
	Antrenörlük	28	23.9643	1.75293		
	Rekreasyon	41	24.5366	1.68964		

Bölüm değişkenine göre narsizm düzeyleri incelendiğinde otorite, teşhircilik, sömürücülük ve üstünlük alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunamamışken, Otorite: $F(2, 103) = 0.433$, $p = 0.611$. Teşhircilik: $F(2, 103) = 0.575$, $p = 0.889$. Sömürücülük: $F(2, 103) = 0.693$, $p = 0.821$. Üstünlük: $F(2, 103) = 1.100$, $p = 0.632$. Hak iddia etme ve kendine yeterlilik boyutunda anlamlı farklılık bulgulanmıştır. Hak İddia Etme: $F(2, 103) = 4.120$, $p = 0.019$. Kendine Yeterlilik: $F(2, 103) = 3.147$, $p = 0.047$. Toplam narsizm boyutunda ise anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Toplam: $F(2, 103) = 1.034$, $p = 0.359$. Ortalama narsizm puanlarına bakıldığında ise otorite alt boyutunda en yüksek puanı öğretmenlik bölümünün aldığı görülmektedir. Teşhircilik alt boyutunda ise en yüksek puan rekreasyon bölümüne aittir. Sömürücülük alt boyutunda en yüksek puan öğretmenlik bölümüne aittir. Hak iddia etme boyutunda en yüksek puan öğretmenlik bölümüne aittir. Kendine Yeterlilik alt boyutunda en yüksek puan rekreasyon bölümüne aittir. Üstünlük boyutunda en yüksek puan antrenörlük bölümüne aittir. Toplam narsizm puanlarına bakıldığında ise en yüksek puan rekreasyon bölümüne aittir.

Tablo 7. Bölüm değişkenine göre narsizm düzeyi Post-Hoc sonuçları

		Değişken	Ort. Fark	Ss.	p
Hak İddia Etme	Öğretmenlik	Antrenörlük	.40058*	.15091	.025
		Rekreasyon	.30389	.13661	.072
	Antrenörlük	Öğretmenlik	-.40058*	.15091	.025
		Rekreasyon	-.09669	.14770	.790
	Rekreasyon	Öğretmenlik	-.30389	.13661	.072
		Antrenörlük	.09669	.14770	.790
Kendine Yeterlilik	Öğretmenlik	Antrenörlük	.27510	.21995	.426
		Rekreasyon	-.26236	.19911	.389
	Antrenörlük	Öğretmenlik	-.27510	.21995	.426
		Rekreasyon	-.53746*	.21528	.037
	Rekreasyon	Öğretmenlik	.26236	.19911	.389
		Antrenörlük	.53746*	.21528	.037

Tablo 7 incelendiğinde bölüm değişkenine göre narsizm düzeyleri arasındaki anlamlı farklılıkların hak iddia etme alt boyutunda öğretmenlik ve antrenörlük bölümleri arasında olduğu görülmektedir. Kendine yeterlilik alt boyutunda ise antrenörlük ve rekreasyon bölümü arasında anlamlı bir fark olduğu bulgulanmıştır.

Tablo 8. Yaş değişkenine göre narsizm düzeyleri OneWay Anova sonuçları

	Değişken	N	Ort.	Ss.	F	p
Otorite	18-20	22	3.0000	.53452	2.638	.054
	21-23	27	2.6296	.49210		
	24-26	22	2.8182	.58849		
	27 ve üzeri	35	2.9429	.48159		
Teşhircilik	18-20	22	4.0909	.75018	3.406	.020
	21-23	27	3.8148	.68146		
	24-26	22	4.2727	.63109		
	27 ve üzeri	35	3.8000	.47279		
Sömürücülük	18-20	22	4.5455	.80043	2.240	.088
	21-23	27	4.5556	.80064		
	24-26	22	5.0000	.69007		
	27 ve üzeri	35	4.8571	.69209		
Hak İddia Etme	18-20	22	3.3182	.77989	3.254	.025
	21-23	27	3.8148	.39585		
	24-26	22	3.5909	.59033		
	27 ve üzeri	35	3.7429	.61083		
Kendine Yeterlilik	18-20	22	5.0455	.99892	1.643	.184
	21-23	27	4.9630	.89792		
	24-26	22	4.5000	.85912		
	27 ve üzeri	35	4.8286	.82197		
Üstünlük	18-20	22	4.5455	1.01076	2.873	.040
	21-23	27	4.5185	1.15593		
	24-26	22	4.5000	1.05785		
	27 ve üzeri	35	3.9143	.81787		
Toplam	18-20	22	24.5455	1.92050	.653	.583
	21-23	27	24.2963	1.65981		
	24-26	22	24.6818	1.64422		
	27 ve üzeri	35	24.0857	1.66930		

Yaş değişkeni ile narsizm düzeyleri incelendiğinde otorite, sömürücülük ve kendine yeterlilik alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunamamışken teşhircilik ve hak iddia etme ve üstünlük alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Toplam narsizm puanları ve yaş arasında ise anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Ortalamalar incelendiğinde en fazla narsizm puanına sahip grubun 24-26 yaş katılımcıları olduğu görülmektedir.

Tablo 9. Yaş değişkenine göre narsizm düzeyleri Post-Hoc sonuçları

	Değişken		Ort. Fark	Ss.	p
Teşhircilik	18-20	21-23	.27609	.17954	.419
		24-26	-.18182	.18847	.770
		27 ve üzeri	.29091	.17007	.324
	21-23	18-20	-.27609	.17954	.419
		24-26	-.45791	.17954	.058
		27 ve üzeri	.01481	.16011	1.000
	24-26	18-20	.18182	.18847	.770
		21-23	.45791	.17954	.058
		27 ve üzeri	.47273*	.17007	.032
	27 ve üzeri	18-20	-.29091	.17007	.324
		21-23	-.01481	.16011	1.000
		24-26	-.47273*	.17007	.032
Hak İddia Etme	18-20	21-23	-.49663*	.17263	.025
		24-26	-.27273	.18123	.438
		27 ve üzeri	-.42468	.16354	.052
	21-23	18-20	.49663*	.17263	.025
		24-26	.22391	.17263	.567
		27 ve üzeri	.07196	.15396	.966
	24-26	18-20	.27273	.18123	.438
		21-23	-.22391	.17263	.567
		27 ve üzeri	-.15195	.16354	.789
	27 ve üzeri	18-20	.42468	.16354	.052
		21-23	-.07196	.15396	.966
		24-26	.15195	.16354	.789
Üstünlük	18-20	21-23	.02694	.28783	1.000
		24-26	.04545	.30216	.999
		27 ve üzeri	.63117	.27266	.101
	21-23	18-20	-.02694	.28783	1.000
		24-26	.01852	.28783	1.000
		27 ve üzeri	.60423	.25669	.093
	24-26	18-20	-.04545	.30216	.999
		21-23	-.01852	.28783	1.000
		27 ve üzeri	.58571	.27266	.145
	27 ve üzeri	18-20	-.63117	.27266	.101
		21-23	-.60423	.25669	.093
		24-26	-.58571	.27266	.145

Tablo 9 incelendiğinde teşhircilik alt boyutunda 24-26 yaş ile 27 ve üzeri yaş arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Hak iddia etme alt boyutunda 18-0 yaş ile 21-23 yaş arasında anlamlı fark bulunmaktadır.

Tablo 10. Gelir düzeyi değişkenine göre narsizm düzeyleri OneWay Anova sonuçları

	Değişken	N	Ort.	Ss.	F	p
Otorite	0-5000	3	2.6667	.53452	.602	.615
	5001-8500	18	2.7778	.15244		
	8501-12000	22	2.7727	.14612		
	12001 ve üzeri	63	2.9048	.05409		
Teşhircilik	0-5000	3	3.0000	.00000	2.631	.054
	5001-8500	18	3.9444	.12712		
	8501-12000	22	4.0909	.15994		
	12001 ve üzeri	63	3.9683	.07828		
Sömürücülük	0-5000	3	5.0000	1.00000	.432	.730
	5001-8500	18	4.6111	.14323		
	8501-12000	22	4.6818	.19054		
	12001 ve üzeri	63	4.7937	.09373		

Üstünlük	0-5000	3	4.6667	1.15470	.575	.633
	5001-8500	18	4.4444	1.19913		
	8501-12000	22	4.0909	.75018		
	12001 ve üzeri	63	4.3492	1.06497		
Kendine Yeterlilik	0-5000	3	4.6667	1.15470	.145	.933
	5001-8500	18	4.9444	.87260		
	8501-12000	22	4.8636	.88884		
	12001 ve üzeri	63	4.8095	.91329		
Hak İddia Etme	0-5000	3	3.3333	.57735		
	5001-8500	18	3.7222	.13541	1.701	.171
	8501-12000	22	3.4091	.14202		
	12001 ve üzeri	63	3.7143	.07650		
Toplam	0-5000	3	23.3333	1.52753		
	5001-8500	18	24.4444	1.75641	1.123	.343
	8501-12000	22	23.9091	1.54023		
	12001 ve üzeri	63	24.5397	1.74897		

Tablo 10 incelendiğinde gelir düzeyi ile narsistlik alt boyutlarının hiçbirinde anlamlı farklılık bulunmamıştır. Ortalama puanlar incelendiğinde ise otorite alt boyutunda en yüksek puanı alan 12001 ve üzeri gelir düzeyi olan kişiler olmuştur. Teşircilik boyutunda en yüksek puanı alan grup 8501-12000 arası gelir düzeyi olan grup olmuştur. Sömürücülük alt boyutunda en yüksek puanı alan grup 0-5000 arası gelir düzeyine sahip kişiler olmuştur. Üstünlük alt boyutunda en yüksek puanı alan grup 0-5000 gelir düzeyine sahip olan kişiler olmuştur. Kendine yeterlilik alt boyutunda en yüksek puanı alan grup 5001-8500 arasında gelir düzeyine sahip kişiler olmuştur. Hak iddia etme alt boyutunda en yüksek puanı alan grup 5001-8500 arası gelir düzeyine sahip kişiler olmuştur. Toplam narsizm puanına bakıldığında ise en yüksek puanı 12001 ve üzeri gelir düzeyine sahip olan kişiler oluşturmuştur.

Tablo 11. Benlik saygısı ile narsizm düzeyleri Spearman Korelasyon analizi sonuçları

	Benlik	Otorite	Teşircilik	Sömürücülük	Hak İddia Etme	Kendine Yeterlilik	Üstünlük	Toplam
Benlik	1	0.46	-.045	.245*	.324**	-.165	.062	.174
Otorite		1	.150	-.002	-.108	-.091	.124	.354**
Teşircilik			1	-.117	-.058	.006	.162	.452**
Sömürücülük				1	.209*	-.201*	.057	.403**
Hak İddia Etme					1	-.139	.107	.392**
Kendine Yeterlilik						1	-.398**	.119
Üstünlük							1	.557
Toplam								1

Benlik saygısı ile sömürücülük arasında pozitif bir ilişki (.245*) ve benlik saygısı ile narsizm arasında pozitif bir ilişki (.174) gözlenmiştir. Otorite ile üstünlük (.354**) ve teşircilik ile üstünlük (.452**) arasında pozitif ilişkiler gözlenmiştir. Yeterlik ile hak arasında negatif bir ilişki (-.398**) gözlenmiştir. Benlik ve otorite arasında pozitif bir ilişki vardır (0.46). Teşircilik ve benlik arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır (-0.045). Benlik ve sömürücülük arasında pozitif bir ilişki vardır (0.245*). Benlik ve hak iddia etme arasında pozitif bir ilişki vardır (0.324**). Benlik ve kendine yeterlilik arasında negatif bir ilişki vardır (-0.165). Benlik ve üstünlük arasında pozitif bir ilişki vardır (0.062). Benlik ve toplam puan arasında pozitif bir ilişki vardır (0.174).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Doğaner (2014) üniversite öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada narsistik kişilik eğiliminin benlik saygısı değişkenleriyle anlamlı bir ilişkisinin bulunamadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç yapılan bu çalışma ile farklılık göstermektedir. Bu çalışmada benlik saygısı ile otorite, sömürücülük, hak iddia etme, üstünlük ve toplam narsizm puanları arasında pozitif bir ilişki olduğu, kendine yeterlilik alt boyutunda negatif ilişki olduğu, teşhircilik alt boyutu ile ise anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir.

Aslan, Mert ve Yıldız (2016) araştırmasının sonucunda narsistik kişiliğin cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını ve erkeklerin kadınlardan daha narsistik özellikte olduğunu ortaya konmuştur. Bu çalışmada ise erkekler ve kadınların narsistik puanları düzeyinde anlamlı bir farklılığa ulaşmamıştır ancak ortalama narsizm puanlarına bakıldığında erkeklerin puanları kadınların puanlarından yüksektir.

Tazegül (2013) Çalışmanın sonunda, sporcuların narsisizm skorları ve benlik saygıları arasında olumlu yönde orta düzeyde bir ilişki ve sporcuların narsisizm skorları artıçça benlik saygılarında bir artış olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmanın sonucu yapılan çalışma ile benzerlik göstermektedir. Yapılan çalışmada da toplam narsizm puanı ile benlik saygısının pozitif yönde ilişkisinin olduğu görülmektedir.

Kaplan (2021) Araştırmada lise öğrencilerinin üstünlük özelliklerinin, benlik saygıları üzerinde pozitif yönde anlamlı bir yordayıcı olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu (Geukes vd., 2017; McGregor, Nail, Kocalar ve Haji, 2007) ile paralel niteliktedir. Bu sonuçlar yapılan çalışmanın sonucu ile benzerlik göstermektedir. Bu çalışmada da narsizmin üstünlük alt boyutu ile benlik saygısının ilişkisi pozitif yönlüdür.

Araştırmalar, narsistik kişiliğin yıllar içinde arttığını (Twenge, Konrath, Foster, Campbell ve Bushman, 2008) ve gençlerde yaşlı bireylere göre daha yüksek olduğunu (Foster, Campbell ve Twenge, 2003) göstermektedir. Bu çalışmanın sonucu yapılan çalışma ile farklılık göstermektedir. Yaş değişkeni ile narsizm düzeyi arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Benlik saygısı ile cinsiyet arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalarda genellikle erkeklerin benlik saygısının, kızlardan daha yüksek olduğu görülmektedir (Knox, Funk, Elliot ve Bush 1998). Bu çalışmanın sonucu yapılan çalışma ile farklılık göstermektedir. Yapılan çalışmada erkeklerin benlik saygısı puanları daha yüksektir fakat benlik saygısı ölçeğinde ters orantı vardır dolayısıyla yapılan çalışmada kızların benlik saygısının erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir.

Yapılan bir araştırmada yaşları 17–27 arasında değişen 50 bayan, 50 erkek toplam 100 üniversite öğrenci ile çalışılmış ve benlik saygısı puanları açısından bayanlar ve erkekler arasında anlamlı farka rastlanmamıştır (Erman ve Ark. 2004). İnanç'ın (1997), yaptığı başka bir çalışmada kız ve erkek öğrencilerin benlik saygısı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır Benlik saygısı ile cinsiyet değişkeni arasında ilişkiyi inceleyen bir başka çalışmada, cinsiyet, benlik saygısı üzerinde etkili olmadığı belirtilmiştir (Maşrabacı, 1994) Bu çalışmalar ile yapılan bu çalışma sonucu farklılık göstermektedir. Yapılan çalışmada kadın katılımcıların benlik saygısının erkek katılımcılardan fazla olduğu görülmektedir.

Arıca (2005) Cinsiyete göre öğrencilerin benlik saygısı incelendiği çalışmada kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek benlik saygısına sahip oldukları bulunmuştur. Yüksekaya (1995) Kız öğrencilerin benlik saygı düzeyleri erkeklerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır (Yüksekaya, 1995). Altıok ve ark., (2010) araştırmasından elde edilen sonuçlara göre benlik saygısı; kız öğrencilerin erkek öğrencilerden fazla bulunmuştur. Dolayısıyla yapılan çalışmalar ile bu çalışmanın sonuçları benzerlik göstermektedir.

Aydın (2019) çalışmasında aylık kişisel gelir değişkeni ve benlik saygısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Yapılan bu çalışmada da gelir düzeyi ile benlik saygısı arasında anlamlı bir farklılık saptanamamıştır.

Benzer olarak Özel (2019) çalışmasında maddi durum ile benlik saygısı arasında bir doğru orantının olmadığı tespit etmiştir. Yapılan çalışmada da gelir düzeyi ile benlik saygısı arasında doğru bir orantı ve anlamlı bir farklılık yoktur.

Cinsiyet değişkeni için yapılan analizlerde kız ve erkek öğrencilerin narsisizm düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde çoğunda erkek ve kadınların benzer narsisizm düzeylerine sahip olduğu bulgulanmıştır (Salman-Akhtar ve Thomson, 1982; Atay, 2009; Kiraz, 2011; Kocakula, 2012; Orhan, 2014; Koşan, 2015; Altun, 2015). Bu sonuçlar yapılan bu çalışma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Yapılan bu çalışmada da narsizm düzeyi ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılığa ulaşılamamıştır ve kadın erkek ortalama narsizm puanları birbirine çok yakındır. Yapılan çalışmadan farklı olarak narsist kişilik özelliklerinde, bazı araştırmalarda erkekler lehine (Hamedoğlu, 2009; Yumuşak, 2013; Ersoy, 2013; Grijalva vd., 2015) bazı araştırmalar da ise kadınların lehine sonuçlandığı olduğu görülmektedir (Gülmez, 2009; Karataş ve Taş, 2017).

Yapılan çalışmadan farklı olarak Altun (2015), Ersoy (2013) ve Piff (2014), Yabancı (2019) çalışmalarında gelir düzeyi ile narsisizm düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Aile düzeyi yüksek olan öğrencilerin narsisizm düzeylerinin en yüksek, aile gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin narsisizm düzeylerinin en düşük seviyede olduğu bulgulanmıştır. Yapılan bu çalışmada gelir düzeyi ile narsizm arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Yapılan çalışmadan farklı olarak öfkenin fiziksel olarak dışa vurumu, baskın ve otoriter olmak, gücü elinde tutmayı istemek gibi tipik narsistik özellikler aynı zamanda tipik maskülen özelliklerdendir. Bu nedenle de erkekler kadınlara göre daha fazla narsistik özellikler göstermektedirler (Grijalva, Newman, Tay, Donnellan, Harms, Robins ve Yan, 2015). Yapılan çalışmada narsizm düzeyi boyutunda erkekler ve kadınlar arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır, ortalama puanlar incelendiğinde çok küçük bir farkla erkeklerin narsistik düzeylerinin daha fazla olduğu görülmektedir ancak anlamlı bir farklılık yaratmamaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan bu araştırma spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin benlik saygısı ve narsistik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla dizayn edilmiştir.

Araştırmanın benlik saygısı altındaki sonuçlarına bakıldığında, kadınların benlik saygısının erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir. Bu sonucun, kadınların daha fazla sosyal bağlantılara ve ilişkiselliğe önem vermesi, güçlü ve başarılı kadınları rol model görenek kendi

inançlarını güçlendirme gayreti, empati ve ifade becerilerine daha yatkın olması, genellikle erkeklere göre kendi öz bakımlarına daha fazla zaman ayırması gibi etkenlerin kadınların benlik saygılarını arttırmalarında yardımcı olduğu düşünülmektedir.

Benlik saygısı ile yaş değişkeninin ilişkisine bakıldığında, bu iki kavram arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Ortalama benlik saygısı puanlarına bakıldığında 18-20 yaş grubunun benlik saygısının daha fazla olduğu görülmektedir. Bu sonuç yaşı daha küçük bireylerin teknolojik gelişimlerle büyüdüğü ve dolayısıyla araştırma ve bilgi edinme hususunda daha kolay bir döneme denk gelişleri neticesinde kendilerini keşfetme ve haklarını öğrenme konusunda kendilerinden daha büyük yaşta olan bireylere nazaran daha kolay bir yol ile yaş almaları benlik saygılarını pozitif yönde etkilemiş olabileceği düşünülmektedir.

Benlik Saygısı ile bölüm değişkenine bakıldığında bu iki kavram arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Ortalama benlik saygısı puanlarına bakıldığında antrenörlük bölümünde eğitim gören öğrencilerin benlik saygılarının daha fazla olduğu görülmektedir. Bu sonuç, antrenörlük bölümünün müfredatının daha fazla sportif aktivitelerle ve uygulamalı derslerle ilişkili olduğu ve literatürde spor yapan bireylerin sedanter bireylere göre daha fazla benlik saygısına sahip olduğu çalışmaların çokluğu göz önünde bulundurulduğunda bu bölümde okuyan öğrencilerin derslerinde sporla daha aktif olması neticesinde benlik saygılarının daha fazla gelişmiş olabileceği düşünülmektedir.

Benlik saygısı ve gelir düzeyi ilişkisine bakıldığında bu iki kavram arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Ortalama benlik saygısı puanlarının dağılımına bakıldığında da orantısız bir durum söz konusu olmadığından dolayı yapılan bu çalışmada gelir düzeyi ile benlik saygısının ilişkisine herhangi bir yorum getirebilmek için daha fazla katılımcı ile çalışmanın derinleştirilmesinin gerektiği düşünülmektedir.

Araştırmanın narsistlik düzeyi altındaki sonuçlarına bakıldığında, cinsiyet ile narsistlik düzeyi arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında otorite ve kendine yeterlilik boyutlarında kadın katılımcıların puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuç, ataerkil bir toplumda yaşamış olan kadınların günümüz güncel toplumunda liderlik becerilerinin ve otoritelerinin toplum tarafından daha fazla desteklenmeye başlaması neticesinde otorite kavramını git gide daha fazla sahiplenmesi ve içsel olarak kendilerini baskın ve güçlü özelliklere teşvik etmesi olduğu düşünülmektedir.

Kendine yeterlilik alt boyutunda kadınların daha fazla puan alması sonucuna bakıldığında, kültürleşmiş toplumsal roller neticesinde kadınlar sosyal olarak çeşitli roller üstlenmek zorunda kalmışlardır. Böylelikle belirli iş yüklerinin üstesinden kendi başlarına gelme alışkanlıkları mevcut olabilmektedir. Tüm bunlar göz önüne alındığında kadınların çeşitli alanlarda kendilerini yetiştirmek ve başarılı olmak konusunda daha fazla çabaya sahip olarak kendilerine güvenme ve kendilerinde yeterlilik unsurunu geliştirme motivasyonuna da daha fazla sahiplendikleri düşünülmektedir.

Sömürücülük, hak iddia etme, üstünlük alt boyutlarında ve toplam narsizm düzeyinde erkeklerin puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar, erkeklerin, ataerkil bir toplumda yetişmeleri neticesinde daha güçlü ve baskın olduğunu düşünmeleri, fiziksel açıdan kadınlara göre daha kuvvetli olmaları, çocukluğundan bu yana erkek egemen toplumda

yetişerek daha fazla konfor alanı bulmaları gibi etkenlerin sonuca etkisi olduğu düşünülmektedir.

Bölüm ile narsizm düzeyleri incelendiğinde otorite, teşhircilik, sömürücülük ve üstünlük alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunamamışken hak iddia etme ve kendine yeterlilik boyutunda anlamlı farklılık bulunmuştur. Anlamlı farklılıkların hak iddia etme alt boyutunda öğretmenlik ve antrenörlük bölümleri arasında olduğu görülmektedir. Kendine yeterlilik alt boyutunda ise antrenörlük ve rekreasyon bölümü arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Hak iddia etme alt boyutunda öğretmenlik bölümü öğrencilerinin puanı antrenörlük öğrencilerinin puanından yüksektir. Kendine yeterlilik alt boyutunda ise rekreasyon bölümü öğrencilerinin puanı antrenörlük öğrencilerinin puanından yüksektir.

Ortalama narsizm puanlarına bakıldığında ise otorite alt boyutunda en yüksek puanı öğretmenlik bölümünün aldığı görülmektedir. Teşhircilik alt boyutunda ise en yüksek puan rekreasyon bölümüne aittir. Sömürücülük alt boyutunda en yüksek puan öğretmenlik bölümüne aittir. Hak iddia etme boyutunda en yüksek puan öğretmenlik bölümüne aittir. Kendine Yeterlilik alt boyutunda en yüksek puan rekreasyon bölümüne aittir. Üstünlük boyutunda en yüksek puan antrenörlük bölümüne aittir. Toplam narsizm puanlarına bakıldığında ise en yüksek puan rekreasyon bölümüne aittir.

Bu sonuçlara göz önüne alındığında, spor bilimleri fakültelerine giriş puanlarında genel olarak öğretmenlik bölümünün diğer bölümlerden daha fazla puanla tercih edildiğini söylemek mümkündür buna ek olarak öğretmenlik mesleğinin toplumda daha fazla değer gördüğü düşünüldüğünde, öğretmenlik bölümünde eğitim gören öğrencilerin kendilerini daha fazla hak sahibi gördükleri düşünülmektedir. Bu düşünce dolayısıyla öğretmenlik bölümünde okuyan spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin daha baskın ve sömürücü bir karakter olmaya elverişli olduğu düşünülmektedir.

Teşhircilik ve kendine yeterlilik alt boyutunda rekreasyon bölümü öğrencilerinin en yüksek puana sahip oldukları sonucuna bakıldığında, rekreasyon bölümünün spor bilimleri fakültelerinde en düşük puanla tercih edilen bölüm olduğu ve rekreasyon bölümünün ders müfredatlarının diğer bölüm öğrencilerine göre daha az yoğun ve basitleştirilmiş olduğu göz önüne alındığında, rekreasyon bölümü öğrencilerinin kendi benliklerinin yeterlilik seviyesine ulaşmak için daha fazla zamana sahip olmaları neticesinde yaşam doyumuna ulaşmalarının daha kolay olduğu ve böylelikle kendilerine yeterlilik seviyelerinin daha yüksek olduğu düşünülmektedir. Teşhircilik boyutu hakkında varsayımda bulunabilmek için konunun derinleştirilerek nitel bir çalışmayla desteklenmeye ihtiyaç duyulacağı düşünülmektedir.

Üstünlük boyutunda antrenörlük öğrencilerinin en yüksek puana sahip oldukları sonucuna bakıldığında, antrenörlük bölümünde eğitim gören öğrencilerin ders müfredatında diğer bölüm derslerine göre daha fazla uygulamalı sportif dersler olduğu göz önüne alındığında, antrenörlük bölümü öğrencileri fakülte içinde bile birçok kez uygulamalı derse tabiidir böylelikle gün içinde zaruri olarak bile sportif aktivite yapmak durumundadır birçok çalışma spor yapan bireylerin sedanter bireylere göre psikolojik açıdan daha üstün olduğunu saptamıştır dolayısıyla antrenörlük öğrencilerinin spor faaliyetleriyle daha yoğun ilgili oldukları neticesinde kendilerinin daha fazla üstünlük algısına sahip oldukları düşünülmektedir.

Yaş ile narsizm düzeyleri arasındaki ilişki incelendiğinde, otorite, sömürücülük ve kendine yeterlilik alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunamamışken teşhircilik ve hak iddia etme ve üstünlük alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Toplam narsizm puanları ve yaş arasında ise anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Teşhircilik alt boyutunda 24-26 yaş ile 27 ve üzeri yaş arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır, fark 24-26 yaş lehinedir. Hak iddia etme alt boyutunda 18-20 yaş ile 21-23 yaş arasında anlamlı fark bulunmaktadır, fark 21-23 yaş lehinedir. Bu sonuçlar incelendiğinde, toplam narsizm düzeylerinde 24-26 yaş grubunun en fazla narsistlik özellikleri taşıyan grup olduğu görülmektedir bu dürtülerin teşhirciliği de tetikleyici olabileceği düşünülebilirle beraber bu alt boyut özelinde analizin daha fazla derinleşmesi ve gerekirse nitel anlamda desteklenmesi sonuçların yorumlanmasına daha fazla katkı sunacağı düşünülmektedir.

Hak iddia etme alt boyutunda 21-23 yaş grubunun 18-20 yaş grubuna göre anlamlı farklılık oluşturduğu ve farkın 21-23 yaş lehine olduğu göz önünde bulundurulduğunda, 18-20 yaş aralığının 20'li yaşlara geçiş dönemi olması neticesinde bu yaşlardaki katılımcılar kendilerini henüz daha üst yaş gruplarına göre daha net bir hak sahibi olduğunu düşünmemesi makul bir zemine oturabilmektedir. Neticede bu yaş grubu öğrenciler lisede son sınıf öğrenciliğinin verdiği aidiyet ve güveni üniversitenin ilk yıllarında oluşturamamış olabilirler dolayısıyla başka bireylere karşı hak iddia etme hususunda daha çekingen davranıyor oldukları düşünülmektedir.

Gelir düzeyi ve narsizm düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde, narsizmin hiçbir alt boyutunda gelir düzeyi ile anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Ortalama değerlere bakıldığında da katılımcıların verdikleri yanıtlar orantısız şekilde ilerlememektedir. Gelir düzeyi seçeneğine verilen yanıtlar arasındaki dağılım düzensiz olduğundan dolayı bu konu hakkında detaylı bir varsayımda bulunabilmek için katılımcı sayısının artırılmasının ek olarak ülkemiz güncel ekonomik şartlarının belirli bir düzleme oturmasının gerekebileceği düşünülmektedir. Ülkemiz mevcut ekonomik şartlarının günlük değişkenliği bireylerin kendilerine biçtikleri zenginlik ve yoksulluk algısının netleşmemesine yol açtığı ve bu yüzden katılımcıların gelir düzeyi seçeneklerine verdikleri cevaplar arasında büyük farklar olduğu düşünülmektedir.

Benlik saygısı ile narsistlik düzeyleri arasındaki ilişkiye bakıldığında, "Benlik" ile "Otorite" arasında 0.46 korelasyon katsayısı bulunmaktadır. Bu, benlik algısı ile otoriteye yönelik eğilimler arasında orta derecede pozitif bir ilişki olduğunu gösterir. Bu, bireylerin kendi değer ve yeteneklerine güvenme düzeyleri ile otoriteye saygı gösterme veya otoriter figürlere yönelik bir eğilim arasında bağlantı olabileceğini düşündürülebilir.

"Teşhircilik" ile "Hak İddia Etme" arasında -0.058 korelasyon katsayısı bulunmaktadır. Bu, teşhircilik eğilimi ile hak iddia etme eğilimi arasında zayıf bir negatif ilişki olduğunu gösterir. Yani, bireylerin kendilerini gösterme isteği arttıkça, hak iddia etme eğilimi azalmaktadır.

"Sömürücülük" ile "Üstünlük" arasında 0.403 korelasyon katsayısı bulunmaktadır. Bu, sömürücü davranışlar ile üstünlük hissi arasında orta derecede pozitif bir ilişki olduğunu gösterir. Yani, bireylerin başkalarını sömürme veya manipüle etme eğilimi arttıkça, kendilerini üstün hissetme eğilimleri de artabilir.

Yeterlik ile hak arasında negatif bir ilişki (-,398**) gözlenmiştir. Bu, bireylerin kendini yeterli hissettiği durumlarda, başkalarının haklarına daha fazla saygı gösterebileceğini düşündürebilir.

Sonuç olarak, bu çalışma, benlik saygısı ve narsistik özellikler arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla spor bilimleri fakültesi öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, kadınların genel olarak erkeklere kıyasla daha yüksek benlik saygısına sahip olduğu görülmektedir. Bu durum, kadınların sosyal ilişkilere daha fazla önem vermesi, güçlü ve başarılı kadınları rol model olarak görmeleri, empati ve ifade becerilerine daha yatkın olmaları gibi faktörlerin kadınların benlik saygısını artırmasına yardımcı olabileceği düşünülmektedir.

Yaş değişkeni ile benlik saygısı arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Ancak, 18-20 yaş grubunun benlik saygısının diğer yaş gruplarına kıyasla daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Bu durum, daha genç bireylerin teknolojik gelişmelerle büyümeleri ve bilgi edinme konusunda daha kolay bir döneme denk gelmelerinin, kendilerini keşfetme ve haklarını öğrenme konusunda daha kolay bir yol ile yaş almalarının benlik saygılarını olumlu yönde etkileyebileceği düşünülmektedir.

Bölüm değişkenine göre benlik saygısı arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ancak, antrenörlük bölümünde eğitim gören öğrencilerin diğer bölümlere kıyasla daha yüksek benlik saygısına sahip oldukları görülmektedir. Bu durum, antrenörlük bölümünün daha fazla sportif aktivite ve uygulamalı derslerle ilişkili olması, spor yapan bireylerin genellikle daha yüksek benlik saygısına sahip olmalarıyla ilişkilendirilebilir.

Gelir düzeyi ile benlik saygısı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ancak, daha fazla katılımcı ile çalışmanın derinleştirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Narsizm düzeyi ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ancak, ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında kadınların otorite ve kendine yeterlilik boyutlarında daha yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir. Bu durum, ataerkil bir toplumda yaşayan kadınların liderlik becerilerinin ve otoritelerinin toplum tarafından daha fazla desteklendiği, kadınların çeşitli alanlarda kendilerini yetiştirme ve başarılı olma konusunda daha çok çaba sarf etmelerinin sonucu olabilir. Ayrıca, kadınların kendilerine yönelik daha yüksek bir beklentiye sahip olmaları ve toplumsal beklentilere yanıt verme çabasıyla da ilişkili olabilir.

Narsizm düzeyi ile yaş arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ancak, genç yaş grubundaki bireylerin narsistik özelliklere daha yatkın olduğu gözlemlenebilir. Bu durum, genç yaşta bireylerin kimlik oluşturma sürecinde olduğu, benlik algısı ve kendini tanıma konusunda daha fazla keşif yaptıkları ve dikkati çekme ihtiyacının daha belirgin olduğu düşüncesiyle ilişkilendirilebilir.

Çalışmanın sonuçları ve sınırlılıkları doğrultusunda şu öneriler geliştirilebilir:

Yapılacak çalışmalarda katılım sayısı artırılabilir.

Sonuçlar nitel araştırmalar ile derinleştirilerek çözümlenebilir.

Farklı fakülteler ile benlik saygısı ve narsistik düzeyleri kıyaslanabilir.

Benlik saygısını ve narsistik düzeyini etkileyen unsurlar katılımcılarla bire bir görüşme

gerçekleştirilerek fenomenolojik şekilde çözümlenebilir.

KAYNAKLAR

- Altıok, H. Ö., Nurcan, E. K., ve Koruklu, N. (2010). üniversite öğrencilerinin benlik saygı düzeyi ile ilişkili bazı değişkenlerin incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 99-120.
- Altun, R. (2015). *Üniversite öğrencilerinde dindarlık ve narsisizm ilişkisi (Sinop örneği)* (Doktora Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Altunay, A., Öz, F. (2006) Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin benlik kavramı. *Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, (131), 46-59.
- Ames, D. R., Rose, P., ve Anderson, P. C. (2006), The Npı-16 as a short measure of narcissism. *Journal of Research in Personality*, 40, 440-450.
- Arıca, O. (2005). Üniversite öğrencilerinde benlik saygısı. *Psikoloji Çalışmaları*, 25, 19-30.
- Aslan, M., Havva Şeyma, M., ve Yıldız, M. (2016). *Narsistik kişilik ile affedicilik arasındaki ilişkinin incelenmesi*. 2. Uluslararası Çin'den Adriyatik'e Sosyal Bilimler Kongresi, 147-153.
- Atay S. (2009). Narsistik Kişilik Envanteri'nin Türkçe'ye standardizasyonu. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11, 181-196.
- Aydın, O., (2019). *Üniversitede öğrenim gören elit düzey bocce sporcularının rekreasyon faaliyetlerine yönelik tatmin ve benlik algısı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi), Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Biddle, M. (2015). Study: Men tend to be more narcissistic than women, 07.06.2023 tarihinde <https://www.buffalo.edu/news/releases/2015/03/009.html> adresinden alınmıştır.
- Bradlee, P. M., ve Emmons, R. A. (1992). Locating narcissism within the interpersonal circumplex and the five-factor model. *Personality And Individual Differences*, 13(7), 821-830.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, O. E., Karadeniz, S., ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Doğaner, B. (2014). *Romantik ilişkileri olan üniversite öğrencilerinin narsistik kişilik eğilimi düzeylerine göre ilişki bağlanımı, ilişki doyumu ve benlik saygılarının incelenmesi: İstanbul ili örneği*. (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Erman K. A., Şahan A., Can S., (2007). *Sporcu bayan ve erkeklerin benlik saygısı düzeylerinin karşılaştırılması*. 8. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Antalya, Turkey.
- Ersoy, S. (2013). Determination of narcissistic tendencies of the students in secondary education institutions. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(12), 533-542.
- Foster, J. D., Campbell, W. K., ve Twenge, J. M. (2003). Individual differences in narcissism: Inflated self-views across the lifespan and around the world. *Journal of Research in Personality*, 37(6), 469– 86.
- Geukes, K., Nestler, S., Hutteman, R., Dufner, M., Küfner, A. C. P., Egloff, B., Denissen, J. J. A., ve Back, M. D. (2017). Puffed-up but shaky selves: State Self-esteem level and

- variability in narcissists. *Journal of Personality and Social Psychology*, 112(5), 769-786.
- Grijalva, E., Newman, D. A., Tay, L., Donnellan, M. B., Harms, P. D., Robins, R.W., ve Yan, T. (2015). Gender differences in narcissism: a meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 141, 261-310.
- Gülmez, N. (2009). *Narsistik liderlik*. (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Hamedoğlu, M. A. (2009). *Örgütsel narsisizm düzeyine ilişkin yönetici ve öğretmen algıları*. (Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- İnanç, N. (1997). *Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki başarının incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Jersild, A. (1963). *Gençlik psikolojisi* (N. Özgür Çevirisi). İstanbul: Eko Matbaası.
- Kaplan, V. (2021). Lise öğrencilerinin narsistik hayranlık ve rekabet ile benlik saygıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 61-81.
- Karadağ, G., Güner, İ., Çuhadar, D., Uçan, Ö. (2008). Gaziantep Üniversitesi Yüksekokulu hemşirelik öğrencilerinin benlik saygıları. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 3, 29-42.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar-ilkeler-yöntemler*. (28. Baskı). Ankara: Nobel.
- Karataş, S., ve Taş, A. (2017). İlk ve ortaokuldaki öğretmenlerin narsistik kişilik eğilimleri ile örgütsel özdeşleşme düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 92-121.
- Kariman İ. (2005). Karadeniz Teknik Üniversitesi Trabzon Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin benlik saygıları ve atılganlık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Cü Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 9, 24-31.
- Kiraz, C. (2011). *Eğitim fakültesi öğrencilerinin empatik eğilimleri ile narsistik kişilik özellikleri*. (Yüksek Lisans Tezi), Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı, İstanbul.
- Knox, M., Funk, J., Elliot, R., ve Bush, E. G. (1998). Adolescents' possible selves and their relationship to global self-esteem. *Sex Roles*, 39(1-2), 61-80.
- Kocakula, Ö. (2012). Narsistik ve obsesif kompulsif kişilik bozukluklarının kararsüreçlerine etkisi. (Yüksek Lisans Tezi), Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Kohut, H. (1968). The psychoanalytic treatment of narcissistic personality disorders outline of a systematic approach. *Psychoanalytic Study of The Child*, 23, 86- 113.
- Koşan, Y. (2015). *Üniversite öğrencilerinin facebook kullanımının narsisizm ve saldırganlık düzeyleri ile ilişkisinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi), Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Kulaksızoğlu, A. (2000). *Ergenlik psikolojisi*. Ankara: Remzi Kitapevi.
- Levy, K. N., Ellison, W. D., ve Reynoso, J. S. (2011). A historical review of narcissism and narcissistic personality. In W. K. Campbell ve J. D. Miller (Eds.), *The handbook of narcissism and narcissistic personality disorder, theoretical approaches, empirical findings, and treatments* (Pp. 3-13). Hoboken, Nj: John Wiley & Sons, Inc.

- Määttä, K., ve Uusiautti, S. (2012). How to raise children to be good people? *Analytic Teaching and Philosophical Praxis*, 33(1), 83-91.
- Maşrabacı, T. S., (1994). *Hacettepe Üniversitesi birinci sınıf öğrencilerinin benlik saygısı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi*. (Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Mcgregor, I., Nail, P. R., Kocalar, D., ve Haji, R. (2007). *Smug, low empathy: a side-effect of praising narcissists*. (Unpublished Manuscript), York University.
- Mehdizadeh, S. (2010). Self-presentation 2.0: Narcissism and self-esteem on facebook. *Cybersychology, Behaviour And Social Networking*, 357-358.
- Orhan, G. (2014). *Narsisizm etiyolojisi ve dindarlıkla ilişkisi*. (Yüksek Lisans Tezi), Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Özel, B. (2019). *Üniversite öğrencilerinin rekreasyon faaliyetlerine yönelik yaşam doyum, tatmin ve benlik saygısı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi), Bartın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bartın.
- Paulhus, D. L. (2001). Normal narcissism: Two minimalist accounts. *Psychological Inquiry*, 12(4), 228-230.
- Paulhus, D. L., ve Williams, K. M. (2002). The dark triad of personality: Narcissism, machiavellianism, and psychopathy. *Journal of Research In Personality*, 36(6), 556-563.
- Piff, P. K. (2014). Wealth and The inflated self class, entitlement, and narcissism. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 40(1), 34-43.
- Rogers, C. (1980). *The foundations of the person-centered approach: a way of being*.
- Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self-image*, New Jersey: Princeton University Press.
- Rosenberg, M. (1965).v(Akt. Dilmaç ve Ekşi 2008). *Society and the adolescent self-image*. New Jersey: Princeton University Press.
- Salman-Akhtar, M. D., ve Thomson, J. A. (1982). Overview: Narcissistic personality disorder. *American Journal of Psychiatry*, 139(1).
- Super, D. E. (1963). *Career development: self-concept theory*. New York: Colombia University Teachers College Press.
- Taşgit, M. S. (2012). *Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ve karar verme düzeylerinin incelenmesi*. (Doktora Tezi), Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı.
- Tazegül, Ü. (2013). Bayan badmintoncuların benlik saygısı ve narsisizm düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(8), 983-996.
- Twenge, J. M., ve Campbell, W. K. (2010). *Narsisizm illeti* (Çev. Özlem Korkmaz) İstanbul: Kaktüs Yayınları.
- Twenge, J. M., Konrath, S., Foster, J. D., Campbell, W. K., ve Bushman, B. J. (2008). Egos inflating over time: a cross-temporal meta-analysis of the narcissistic personality inventory. *Journal of Personality*, 76(4), 875–901.

- Twenge, J., ve Campbell, W. (2015). *Asrın vebası: Narsizim illeti*. (Çev. Korkmaz, Ö), İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Uçar, M. E., ve Konal, B. (2018). Öğretmenler ile lise ve üniversite öğrencilerindeki narsisizm kişilik özellikleri benlik saygısı ve duygu gereksinimi arasındaki ilişkiler. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(14), 92-136.
- Vazire, S., L. P., Rentfrow, P. J., ve Gosling, S. D. (2008). Portrait of a narcissist: Manifestations of narcissism in physical appearance. *Journal of Research in Personality*, 42, 1439–1447.
- Vernon, P. A., Villani, V. C., Vickers, L. C., ve Harris, J. A. (2008). A behavioral genetic investigation of the dark triad and the big 5. *Personality and Individual Differences*, 44(2), 445-452.
- Yabancı, C. (2019). *Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları ile narsisizm ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi), Bursa Uludağ Üniversitesi.
- Yörükoğlu, A. (1985). *Gençlik çağı*. Ankara: Tisa Matbaası.
- Yumuşak, A. (2013). *Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları, toplumsal cinsiyetçilik ve narsisistik kişilik özellikleri arasındaki ilişki*. (Yüksek Lisans Tezi), Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Yüksekkaya, S. (1995). *Üniversite öğrencilerinde benlik saygısının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.